

Het door Rem Koolhaas gepubliceerde boek "S,M,L,XL" kan als een soort "ego- en bedrijfsdocument" (<http://www.delta.tudelft.nl/archief/j28/16372>) worden beschouwd, waarin het oeuvre van zijn bureau O.M.A. (Office for Metropolitan Architecture) breed uitgemeten wordt, dat in 1975 in London opgericht werd door Rem Koolhaas, Madelon Vriesendorp, Elia Zenghelis en Zoe Zenghelis. Zo vinden wij in dit boek duidelijk de handschrift van de "avant-garde-architect en paradigm-shifting intellectual" Rem Koolhaas (<http://www.amazon.ca/Rem-Koolhaas-Hans-Ulrich-Obrist/dp/3865600778>), die zo verschillend is dat critici problemen hebben om hen in een hoekje te stoppen. Hij wordt modernist, structuralist, deconstructivist of humanist genoemd. Het boek is een "tekst & beeld"-verhaal, een "architectuurroman"

(http://architectuur.aukedoornbos.nl/koolhaas/index.php?p=publicaties&m=publicaties_m), waarin hij samen met grafisch vormgever Bruce Mau in een autobiografische/encyclopedische stijl zijn werken en denken over de hedendaagse samenleving, architectuur, stedenbouw en beeldcultuur uiteen zet door middel van foto's, diagrammen, plannen, fictie, cartoons en willekeurige gedachten. De lijn kent als ijkpunten de S, de M, de L en de XL, die de (on)gerealiseerde OMA- projecten in een bepaalde structuur-ordening zetten. Rem Koolhaas is architect een literator tegelijk. Tot op zijn vierentwintigste werkte hij als journalist voor een liberaal magazine, de 'Haagse post' - het bolwerk van de aanhangers van de "Nulbeweging" die voor intensivering stond i.p.v. moralisering en interpretatie van de werkelijkheid. Het uitgangspunt was een onvoorwaardelijk geloof in de realiteit. Zo bestaat Koolhaas' architectuur en urbanisme uit het lezen en extrapoleren van de tendensen die hij herkent in de tijd van nu. Dat laat vooral zijn initiatief, de A.M.O, zien - een platform voor onderzoekprojecten naar maatschappelijke verschijnselen zoals consumptiedrang, funshopping en kapitalisme.

In "S,M,L,XL" plaatst hij opmerkingen en gedachtingen als een feitelijke waarheid, alfabetisch als een woordenboek in de kantlijn. Het zijn dingen die *hij* ziet, die *hij* als waar beschouwt. Het gaat dus ook om een systematische overschatting van de werkelijkheid, wanneer Koolhaas over de ontwerpmethode van O.M.A. als een "systematische idealisatie" (<http://eindhovenenschool.net/plugin/content/content.php?content.63>) spreekt, waarop Koolhaas' vorm van rationalisme gebaseerd is die als de zogenaamde "kritisch parano_ de methode" in "Delirious NY" (zie in "S,M,L,XL", pagina 23-43, [rietveld-bibliotheek](#)) beschreven wordt. En die bewijst dat geloof een deel van ons beeld van de werkelijkheid bepaald wat betekent dat iedereen zijn eigen werkelijkheid bepaald. Zo vinden wij bij de "H" zijn definitie voor 'Hedonisme': "We have always suspected that modern architecture is in reality a hedonistic movement and that its severity, abstraction and rigour are only a framework on which more provocative settings for the experiment which is modern life are constructed." (zie in "S,M,L,XL", pagina 746, [rietveld-bibliotheek](#)). Daarom komen wij misschien ook op sommige paginas in dat boek pornografisch getinte fotos, **naaktfotos** of callgirl-

projectverhalen plaatst. Maar er bestaat hier ook een zeker verband met zijn verleden als scriptschrijver voor de "sex and crime"-films van Russ Meyer. (<http://www.dw-world.de/dw/article/0,2144,1036585,00.html>). Koolhaas zegt daar zelf over, dat architectuur vergelijken kan worden met een story: "In a script, you have to link various episodes together, you have to generate suspense and you have to assemble things - through editing, for example. It's exactly the same in architecture. Architects also put together spatial episodes to make sequences" (<http://www.spiegel.de/international/spiegel/0,1518,408748,00.html>). Koolhaas' architectuur laat zien dat hij van complexe, a-symmetrische gebouwen houdt (Koolhaas' ambitie om de zwaartekracht van de massa op te heffen (<http://www.vanityfair.de/articles/kultur/rem-koolhaas/2007/09/15/1/03363/>)), vaak met ruimtes die niet lineair, maar spiraalvormig

georganiseerd zijn, zonder herkenbare voor- en achtergevel en vaste verdiepingshoogte, gebaseerd op het openbreken en kantelen van kubus, ellips, kegel, driehoek en rechthoek. Dat bewijst zonder meer bewijst, dat Koolhaas een architectuur van de "fragmentatie" (<http://www.kunstbus.nl/verklaringen/rem+koolhaas.html>) stelt, die op de chaotische, hectische en onbeheersbare karakter van de metropol ingaat. Koolhaas is gefascineerd door de miljoenenstad, door de lelijke en plat gebombardeerde metropool. Groot is zijn drang naar een 'tabula rasa' (http://www.jaaphuisman.nl/100-Het_ongemak_van_Rem_Koolhaas.html), waar je helemaal opnieuw kunt beginnen. Voor Koolhaas is de wolkenkrabber de enige bouwtype die in de toekomst zal overleven. Zo vormt een prikkelende beschouwing over het einde van de historische, centraalgerichte stad het slotakkoord in zijn boek. En tot besluit: "The city is no longer. We can leave the theater now..." (zie in "S,M,L,XL" - The Generic City, pagina 1264, [rietveld-bibliotheek](#)).

